

Svar på fullmäktigemotion, Borgåbor till bussanvändare med hjälp av en avgiftsfri månad

Stadsutvecklingsnämnden 28.10.2025 § 158

Beredning och tilläggsuppgifter:
Kollektivtrafikingenjör Matias Leinonen
matias.leinonen@porvoo.fi

Fullmäktigemotion, Tuuli Hirvilammi (Gröna förbundet):

Staden har under de senaste åren satsat på lokaltrafiken och i stor utsträckning utrett stadsbornas önskemål om busslinjer. Antalet passagerare har ökat klart, vilket är rätt riktning. Många bussar kör ändå fortfarande nästan tomma och att åka buss är ännu inte etablerat bland Borgåborna. En orsak kan vara lokaltrafikens dåliga rykte från tidigare år och stadsbornas okunskap om olika ruttalternativ. Att stadsborna väljer att åka med egen bil i stället för med buss påverkas naturligtvis också av gammal vana, enkelhet och brådska. Att minska bilismen skulle dock vara nödvändigt för att minska klimatutsläppen.

Nu när kostnaderna för lokaltrafiken helt och hållet är på stadens ansvar kan staden locka passagerare genom att ändra biljettpriserna. Tidigare har Borgå stad möjliggjort gratis bussresor några dagar om året i samband med olika evenemang. Det är dock känt att det krävs försök och upprepade erfarenheter för att etablera en ny rutin. Det bör vara en del av vardagen att använda bussen för arbetsresor och när man uträttar ärenden. Därför vore det motiverat att testa effekterna av avgiftsfri kollektivtrafik på längre sikt.

Jag föreslår att Borgå stad ordnar ett försök under läsåret 2025–2026, under vilket lokaltrafiken är gratis för alla passagerargrupper under en månad. Försöket marknadsförs mycket synligt sätt med hjälp av olika kommunikationskanaler. I samma kampanj informeras stadsborna om hur man enkelt kan söka bussförbindelser och skaffa biljetter med hjälp av Matkahuoltos reseguide. Kostnaderna för försöket skulle tillfälligt minska verksamhetsintäkterna för stadsutvecklingssektorn, men ökningen av antalet användare skulle öka intäkterna på lång sikt.

Stadsinfrans förslag till svar på motionen:

Stadsinfran konstaterar att en av de viktigaste framgångsfaktorerna i kollektivtrafikreformen är att locka passagerare att prova på den förnyade kollektivtrafiken. Under åren 2024 och 2025 har staden gjort omfattande förändringar i kollektivtrafiken då ordnandet av trafiken överfördes från en aktör på marknadens villkor bit för bit till stadens ansvar.

De viktigaste förändringarna i kollektivtrafiken år 2024:

- Den beslutade servicenivån för åren 2025–2027
- Nytt biljett- och informationssystem

- Stadens egna biljettprodukter
- Sammanslagning av servicelinjen och byakjutsen
- Inrättande av en ny linje (linje 7)
- Utveckling av flera busshållplatser
- Slut på den sista linjen på marknadens villkor

De viktigaste förändringarna i kollektivtrafiken år 2025:

- Ny ruttplanering av alla linjer i lokaltrafiken
- Flera biljettsamarbetsavtal
- Mer omfattande och tätare tidtabeller
- Matkahuoltos fordonsutrustning
- Implementering av varumärkesarbete
- Grundande av nya ruttvianter
- Förbättring av tillgängligheten och utrustningen vid flera busshållplatser

Stadsinfran konstaterar att avgiftsfri kollektivtrafik för en månad är en relativt dyr lösning för att öka antalet passagerare i kollektivtrafiken, eftersom stadens förmånliga biljettprodukter i nuläget endast utgör en liten tröskel för att använda kollektivtrafiken. Till exempel priserna på enkelbiljetter i mobilen är 2,60€ för vuxna, 1,80€ för seniorer (över 65 år) och 1,30€ för unga (7–17 år). De månatliga biljettintäkterna till staden har sedan juni 2024 varit 23 592 €–121 254 €.

Staden har under några decennier stött bilister genom att erbjuda gratis parkering på lördagar i december, vilket också har betydande kostnadseffekter.

Dessutom kan det dock konstateras att ordnandet av avgiftsfri kollektivtrafik har visat sig vara ett effektivt sätt att öka antalet passagerare, eftersom antalet passagerare i lokaltrafiken till exempel under åkarnevalen (30.8.2025) tredubblades jämfört med normala lördagar i augusti. Effektiviteten av avgiftsfri kollektivtrafik har också bevisats i Raumo, eftersom avgiftsfri kollektivtrafik har ordnats på sommaren sedan år 2023. Under dessa avgiftsfria månader har antalet passagerare mångdubblats. Raumo stads pressmeddelande om ämnet:

<https://www.rauma.fi/ajankohtaista/ilmainen-joukkoliikenne-moninkertaisti-matkustajamaarat-raumalla/>

Stadsinfran genomför en avgiftsfri kollektivtrafikmånad i december 2025, med början från julöppningen 29.11.2025, på alla lokaltrafiklinjer som staden köper och på skärgårdslinjerna. I december är förlusten av biljettintäkter för staden lägre än under de övriga vintermånaderna och för att locka nya passagerare kan man även använda marknadsföringen av evenemang under december. Dessutom stöder ordnandet av denna avgiftsfria månad i december i hög grad olika evenemang i staden, och då är den totala nyttan med tanke på evenemangens tillgänglighet som bäst. I december 2024 var antalet passagerare i den trafik som staden köpte 45 179 och biljettintäkterna uppgick till totalt 90 707 euro.

Vid marknadsföringen av den avgiftsfria månaden utnyttjas förutom stadens egna marknadsföringskanaler även kanaler, som är stadens utvecklingspartner för centrumet, såsom Borgå levande centrum rf, Borgå Företagare rf och Köpmannaföreningen i gamla Borgå rf. Dessa föreningars kanaler når både centrumområdets invånare och företagare, som kan förmedla vidare information om den avgiftsfria kollektivtrafikmånaden till sina egna kunder. I marknadsföringen lyfts också fram julens evenemang och möjligheterna att uträtta sina ärenden i centrum, varvid nyttan av den avgiftsfria kollektivtrafiken för invånarna framhävs.

Skolelever som har rätt till skolskjuts stämplat sin bussresa som vanligt under december, vilket innebär att biljettintäktsförlusten minskar med uppskattningsvis cirka 20 procent, eftersom 21 procent av alla månadens resor gjordes med biljettprodukter som bekostades av sektorn för växande och lärande i december 2024.

Den prognostiserade biljettintäktsförlusten är cirka 100 000 euro då man uppskattar den naturliga ökningen av antalet passagerare utan skolskjutsberättigade skolelever. Genomförandet kräver en godkänd budgetändringsbehandling.

Bilaga
Fullmäktigemotion

Stadsutvecklingsdirektören
Stadsutvecklingsnämnden föreslår stadsstyrelsen att det som sägs ovan ges som svar på fullmäktigemotionen och sänder svaret till stadsfullmäktige för kännedom. Genomförandet kräver en godkänd budgetändringsbehandling.

Beslutet justeras genast.

Behandling
Vid början av föredragningen lade föredraganden fram följande ändrade beslutsförslag; Stadsutvecklingsnämnden föreslår stadsstyrelsen att den text som sägs ovan ges som svar på fullmäktigemotionen och att den vidarebefordras till stadsfullmäktige. Beslutet justeras genast.

Beslut
Stadsutvecklingsnämnden beslutade föreslå stadsstyrelsen att den text som sägs ovan ges som svar på fullmäktigemotionen och att den vidarebefordras till stadsfullmäktige.

Beslutet justerades genast.

<tilllägg fras eller skriv förhand>

<börja här>

Stadsdirektören

Stadsstyrelsen ger det som sägs ovan som sitt svar på Tuuli Hirvilammis motion Borgåbor till bussanvändare med hjälp av en avgiftsfri månad, och sänder svaret till stadsfullmäktige för kännedom.

Beslutet justeras genast.